

Uredništvo: sprava Ljubljana, Kopitarjeva 2. Telefon 22-41-22-44. Mesečna naročnina 22 lit. — Ček. rač. Ljubljana 18.456 za naročnino in 18.294 za inzerat. Izključno zastopstvo za oglaševanje in italije in inosemetvaji UPI S. A. Milano. Reprograf: na vrata.

SLOVENE

DECEMBER 1944

22

PETEK

Die Winterschlacht in Belgien

Strasse Lüttich—Bastogne—Arlon auf breiter Front überschritten
Der feindliche Grossangriff nördlich Faenza — Erbitterte Kämpfe zwischen Plattensee und Donau

Aus dem Führerhauptquartier, 21. Dezember. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:
In der Winterschlacht in Belgien wurde gestern weit hinter der Front die amerikanische Besatzung der Schnee-Eifel vernichtet oder gefangen genommen. 7000 Amerikaner wurden in die Gefangenschaft abgeführt. An der vorderen Angriffsfront sind unsere Truppen in die Ardennen eingedrungen und haben die grosse Strasse Lüttich—Bastogne—Arlon auf breiter Front überschritten. Gegen die Maas abfliessende feindliche Nachschubkolonnen wurden von deutschen Panzern eingeholt und überrollt, neu herangeführte amerikanische Verbände in einzelne Gruppen zerschlagen, ohne dass es ihnen gelang, unseren Vormarsch aufzuhalten. Die Zahl der Gefangenen hat 20.000 überschritten. In den gestrigen Kämpfen wurden 43 Panzer und Panzerfahrzeuge sowie 50 Geschütze erbeutet, 136 Panzer vernichtet.
In den bisherigen Brennpunkten des Abwehrkampfes an der Westfront setzte der Feind seine Angriffe mit geringeren Kräften erfolglos fort. Schwere Abwehrkämpfe entwickelten sich nur im Raum nordwestlich Bitsch.
Das Fernfeuer auf London und Antwerpen dauert an.
Durch Seekampfmittel der Kriegsmarine wurden in der Scheldemündung 6 grosse feindliche Nachschubfrachter mit zusammen mehr als 30.000 BRT versenkt.
In Mittelitalien leitete der Feind seinen gestrigen Grossangriff nördlich Faenza mit einem Trommelfeuer von 100.000 Schuss aller Kalibers.

Zimska bitka v Belgiji

Cesta Liege—Bastogne—Arlon prekoračena na široki črti
Sovražni velenapad severno od Faenze — Ogorčeni boji med Blatnim jezerom in Donavo

Führerjev glavni stan, 21. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:
V zimski bitki v Belgiji smo uničili ali ujeli večerj daleč za bojno črto ameriške posadke Sueznege Eifla. 7000 Amerikancev smo odpravili v ujetništvo. V sprednji napadalni črti so vdrele naše čete v Ardene ter na široki črti prekoračile veliko cesto Liege—Bastogne—Arlon. Proti Maasi odmakajo se sovražne oskrbovalne kolone so nemški oklepniki ujeli in uničili, novo privedene ameriške oddelke pa so razbili v posamezne skupine, katerim ni uspelo, da bi zadržale naše napredovanje. Število ujetnikov je prekoračilo 20.000. V večerjskih bojih smo zaplenili 43 oklepnikov in oklepni vozil ter 50 topov. 136 oklepnikov smo uničili.
Na dosedanjih žariščih obrambnih bojev na zahodnem bojišču je sovražnik z majhnimi silami brezuspešno nadaljeval svoje napade. Težki obrambni boji so se razvili le na področju severozahodno od Bitsche.
Z daljnostrelnim ognjem smo nadalje obstreljevali London in Antwerpen.
Pomorska bojna sredstva vojne mornarice so potopila v izlivu Schelde 6 velikih sovražnih oskrbovalnih tovornih ladij s skupno nad 30.000 tonami.
V srednji Italiji je pričel sovražnik svoj večerjski velenapad severno od Faenze z bobnečim ognjem.

Z italijanskega bojišča

Berlin 20. 12. Mednarodni poročevalski urad javlja:
Po krajevnih spopadih večerj dopoldne je proti večeru oživilo topniško delovanje osme britanske armade na področju Faenze na širini kakih 10 km z vso silovitostjo. Britanci so spravili na postojanko številne težke baterije, ki so obstreljevale nemške črte s silovitim bobnečim ognjem.
Po večurnem intenzivnem obstreljevanju nemških črt so napravili Kanadčani okrog polnoči iz Faenze odločen velenapad proti severu. Njegovo težišče je ležalo zopet ob Viji Emiliji. Po večurnih ogorčenih borbah je napadalce s teškimi izgubami uspelo, da so ponekod vdrl v nemško glavno bojno črto. Vendar so jih krajevne rezerve s protinukci zaustavile. Nemcem se je današnji dopoldan posrežilo, da so zajeli vsa vdrna mesta ter preprečili prodor v Lombardijo.
Evropski mladinski prostovoljci
Berlin, 20. 12. Evropska mladina se vedno bolj javlja v vojno službo, saj spoznava, da je samo Nemčija sposobna, da ji zagotovi življenje in bodočnost. Na večerjskih bojih so pod vodstvom Hitlerjeve mladine, so deležni ti prostovoljci pred svojo borbo na bojiščih temeljite izobrazbe. Desettisoči so že danes v službi letalstva, sodelujejo pri oborožitvi, ali pa so se javili v prostovoljske oddelke vojaške SS.

liber auf einer Abschnittbreite von 10 km ein. Trotz dieses schweren Feuers konnte er bis zum Abend unsere tapfer kämpfenden Truppen nur um etwa 2 km zurückdrücken. Nordöstlich der Stadt brachen die feindlichen Angriffe schon vor unseren Stellungen zusammen. Im Raum von Bagnacavallo führten die stark mitgenommenen kanadischen Verbände gestern nur örtliche Angriffe, die bis auf einen geringfügigen Einbruch blutig abgewiesen wurden.
Auf dem Balkan gehen die Bewegungen unserer Truppen zum Teil unter Brechung heftigen feindlichen Widerstandes weiter.
In Ungarn traten die Sowjets zwischen Plattensee und Donau mit starken Kräften und mit Unterstützung zahlreicher Schlachtfieger zum Angriff an. Erbitterte Kämpfe sind hier im Gange. Zwischen dem Donauknie und der Südgrenze der Slowakei verstärkte sich der Druck des Feindes. Am Eipel-Fluss, an den Westhängen des Matra-Gebirges und beiderseits des oberen Sajó fingen unsere Truppen die Angriffe feindlicher Verbände nach harten Kämpfen auf. Im Raum südlich und nordöstlich Kaschau scheiterten wiederholte Angriffe der Sowjets.
Bei der Abwehr feindlicher Luftangriffe über dem nördlichen und südlichen Abschnitt der Ostfront wurden gestern 31 sowjetische Flugzeuge, davon 14 durch Nachtjäger, zum Absturz gebracht.
Nordamerikanische Terrorflieger warfen am gestrigen Tage Bomben auf Orte in Süd- und Südostdeutschland.

njem 100.000 izstrelkov vseh kalibrov na širini 10 km. Kljub temu težkemu ognju mu je do večerj uspelo le to, da je potisnil naše junaško se boreče čete le za kakšna dva kilometra nazaj. Severovzhodno od mesta so se zrušili sovražni napadi že pred našimi postojankami. Na področju Bagnacavallo so močno zdelani kanadski oddelki le krajevno napadli. Razen majhnega vdora smo jih krkavo odbili.
Na Balkanu se nadaljujejo premiki naših čet, čeprav moramo ponekod zlomiti silovit sovražni odpor.
Na Madžarskem so napadli Sovjeti med Blatnim jezerom in Donavo z močnimi silami in s podporo številnih borbenih letal. Razvili so se ogorčeni boji. Med donavnim kolenom in južno mejo Slovaške se je sovražni pritisk ojačil. Ob rekli Ipoly, ob zahodnih pobočjih gorovja Matra in ob obeh straneh gornjega Sajó so prestregle naše čete po hudih bojih napade sovražnih oddelkov. Na področju južno in severovzhodno od Košice so se izjavili ponovni sovjetški napadi.
Pri obrambi sovražnih letalskih napadov nad severnim in južnim odsekom vzhodnega bojišča smo zbili večerj 31 sovjetških letal, med njimi 14 z nočnimi lovci.
Severnoameriški strahovalni letalci so vrgli večerj podnevi bombe na kraje v južni in jugovzhodni Nemčiji.

Hrvaško vojno poročilo

V nekem velikem taborišču v srednji Nemčiji je govoril mladim evropskim prostovoljcem, ki nosijo vsi svoje narodne značke. Štabni vodja Möckel. Izjavil je, da bo dal edino Adolf Hitler mladini svobodno bodočnost. Na angloameriško in boljševiško uničevalno voljo odgovori mladina lahko le s sodelovanjem v boju. Današnji boj se bje za bodočnost vseh.
Hrvaško vojno poročilo
Zagreb. Hrvaško vojno poročilo se glasi: Na področju Slezine so v teku boji s tolovaji. V Sremsu je zopet oživilo bojno delovanje. Vsi sovražni napadi so bili odbiti. V tork je bilo ozemlje med Djakovom in Osijekom očiščen poslednjih tolp. Napadi tolovajev pri Djurdjevacu, Generalskem Stolu, Bjelim Poljem in Gospićem so bili odbiti. V okolici Banja Luke so bile prizadete tolovajev obširne izgube v ljudeh in gradivih. Med boji so izgubili tolovaji 500 mož. — Nad hrvaškim ozemljem sta bili sestreljeni dve letali. Sovražna letala so bombardirala v tork Sarajevo in okolico. Škoda in žrtve so bile nepomembne.
Amsterdam. Reuter javlja, da je predlagal Eden danes v Spodnji zbornici, naj odide parlament od četrtka do 16. januarja na počitnice. Izjavil je, da so pripravljene vsi ukrepi za morebitno takojšnje sklicanje parlamenta, ako bi bilo potrebno. Predlog je bil sprejet.
Zeneva. Grof Sforza je odklonil mesto zastopnika v Združenih državah, ki mu ga je ponudil Bonomi. Njegovo prejšnje navdušenje za »svobodilce« je, kot kaže, splahnelo.

Totalna sprememba vojne slike

Nemška zahodna ofenziva še vedno napreduje

Bern, 20. dec. Kljub strogi poročevalski zapor, ki jo je odredil angloameriški vrhovni poveljnik general Eisenhower za svoj domnevno »svobodni« tisk, prodre na plan še vedno toliko vesti, da opazujejo nevtralnimi in sovražni časopisi položaj z največjo resnobo. Tako je telegrafiral londonški zastopnik lista »Zürcher Tagesanweiger« svojemur listu, da je položaj, ki ga je ustvarila nemška protiofenziva, zelo resen. V vojaških krogih je dejstvo, da je bilo mogoče mogoče napraviti tako velik nastop s prvotrednimi divizijami, oklepniškimi oddelki, padalci in lovskimi jatami, naprtilo zelo resen vtis. Nasprotniki so bili mnenja, da so neprestani letalski napadi, izgube na bojiščih, uničenja oskrbovalnih poti ter toliko poudarjena razruševanja vojno važnih obratov izrpal nemške rezerve. Sedaj pa se je presojanje položaja na bojišču totalno spremenilo.
Londonški »News Chronicle« pravi, da je čudno, da zavestni niso opazili nemških ofenzivnih priprav.
Stockholm. »Aftonbladet« in »Expressen« prinašata vodnike, ki izražajo presenečenje nad hudo nemško ofenzivo na zahodnem bojišču. »Afton-

bladet« izjavlja, da je Nemcem nedvomno uspelo dati svoji ofenzivi na zahodnem bojišču izredno moč.
Berlin, 20. 12. V tork sta pokrivala dež in megla vse ozemlje zimske bitke na zapadu ter tako preprečevala sovražnim bombniškim oddelkom njihovo delovanje. Nemške čete so še naprej napadale in dalje napredovale. Zopet poročili, ki jo je odredilo zavestno vrhovno poveljstvo, je angloameriško javnost še bolj vznemirila kot prva alarmna poročila. Pa tudi novi komentarji britanskih listov vsebujejo priznanje, da so doživeli severnoameriške armade v zadnjih treh dneh enega največjih udarcev v vsej dosedanjí vojni.
Dotim se je moral sovražnik na bojišču v Eiflu kljub nekaterim protinukom še nadalje umakniti, je izvedel pri Bitschu, Weissenburgu in severozahodno od Colmarja močne, na ostalih dosedanjih žariščih pa krajevne napade. Na nizozemskem področju so Nemci odbili na več mestih ob Maasi tipajoče britansko-kanadske izvidniške sile. Severnoameriške napadalne skupine so nadaljevale severovzhodno od Geilenkirchena s svojimi, že prejšnje dni pričeti nastopi, ne da bi mogle napredovati med Wür-

tem in Geilenkirchenom. Na odseku ob Roru pri Dürru je vladal mir, ob cesti Monschau-Vossenack pa so vrgli nemški grenadirji sovražnika, ki je vdrl v Kesternich, zopet nazaj. Kot pri Aachenu, je tudi ob Saari popustil sovražni pritisk. Pri Dillingenu, Saarlouisu in Ensfordu pričajo močni nasprotni premiki, da zamenjujejo Severnoamerikanci svoje čete. Da bi prikriili svoje ukrepe, so ves dan napadali z naskakovalnimi skupinami. Nemški grenadirji pa se niso dali premiti. Ponoči so krepko napadli ter so pridobili nekaj prejšnji dan izgubljenih bunkerjev. Slično sliko so nudili boji ob Blieti. Tu so skušali Severnoamerikanci razširiti svoje krajevne vdore pri Bliesmengu in Habbkirchenu. Vendar so po težkih, z izgubami zvezanih bojih obležali pred Bliesmengenu, v gozdu severno od Habbkirchena in pri Walsheimu. Nadalje proti vzhodu so sovražniki zopet močno napadli Hottweiler in Bitsch. Z več polki so skušali prebiti bojno črto v smeri proti Zweibrücknu. V hudih bojih iz bližine pa je nemškim četam tudi tu uspelo, da so nasprotnika zaustavile ter odbile njegove napade tik zapadno, južno in jugovzhodno od Bitsche. Drugo težišče na pfalškem obmejnem ozemlju je ležalo okrog Weissenburga. Tu je skušal sovražnik še nadalje z močnimi, z oklepniški podprtimi napadalnimi skupinami razbiti zaporne črte. Poleg bombnikov in težkih topov je uporabil znova svoje specialne oklepnike. To so le s slabim oklepom obdana vozila z napravami za kopanje in žaganje, ki imajo nalogo, da s hitro in polnopravno protiolepniških jarkov in s požaganjem dreves naredijo prehod svojim bojnim vozovom. Ti skušajo nato prisiliti posamezne bunkerje k miru. Upanje, da bodo na ta način prišli globlje v zapadne nemške postojanke, se ni izpolnilo. Nekaj bunkerjev je večkrat menjalo lastnika, vendar so končno ostali v nemških rokah. Tudi množični bombniški napadi niso imeli uspeha. V zgornji Alzaciji se je prav tako ojačil pritisk sovražnika, ki si severovzhodno od Colmarja prizadeva na široki črti, da bi zasedel pred nekaj dnevi sprično nemških protinapadov izgubljeno ozemlje.

Učinek nemške ofenzive v inozemstvu

Berlin, 21. dec. Angleška poročevalska agencija Exchange Telegraph toži, da o novi nemški ofenzivi na zahodu ni možno točno poročati. Madtem pa je razvidno iz vseh poročil angleških in severnoameriških vojnih dopisnikov in komentarjev angloameriških listov, da zasledujejo dogodke na zahodnem bojišču z veliko zaskrbljenostjo. Kakor pripominja »News Chronicle«, je pričetek nemške ofenzive zelo neprijetno dirnil angleške bralce. Komentar angleške poročevalske službe Allan Bill poroča, da so širše plasti naroda zelo začudene nad tem, da ima nemška vojska še toliko življenjske moči. »Daily Mail« pa piše, da se meša pri angleškem prebivalstvu začudenje z neprijetnim občutkom in zaskrbljenostjo. Neko drugo londonško poročilo pravi, da je prišlo poročilo o nenadnem pričetku nemške ofenzive za angleško časopisje tako povsem nepričakovano, da so zabeležili prva poročila v popolnem nepoznanju položaja samo kot brezizgleden poskus krajevno omejenih nemških protinukov.

angloameriškem taboru. »Tribune de Lausanne« vprašuje sovražne strategije, kje so sedaj njihove iluzije ter jih opozarja, da so možno podcenjevali možnosti nemške odporne sile. Agitacija je dala povsem napačno sliko o vojaškem položaju. Tudi »Tribune de Geneve« podčrtava razočaranje v angloameriškem taboru ter spominja Amerikance na to, da so se sedaj, ko so se že pripravljali na zmagovito vstopanje v nemško industrijsko področje, morali umakniti. Zunanje politični sodelavec madriškega lista »ABC« opozarja prav tako, da so se Angloamerikanci vprav pretiranemu optimizmu. Švedski list »Expressen« podčrtava, da je imel Hitler prav, ko je zagotovil, da nikdar ne bo prišlo več leto 1918. List vidi v nemški ofenzivi učinkovit dokaz nezlomljive nemške odporne sile.

Položaj na madžarskem bojišču

Berlin, 20. dec. Mednarodni poročevalski urad poroča:
Med vrdornim področjem severno od donavinega kolena in južno od Košice se jasno odražajo trije operativni nameni sovjetskega vodstva. Sovjeti hočejo prodreti:
1. severno od kolena Donave proti zahodu,
2. med Szeczenyjem in dolino reke Sajó obkoliti še vedno v gorovju Matra in Buck držčo se nemško fronto, ter
3. udariti jugozahodno od Košice proti severu, da bi bočno razbili zapornice v vzhodni Slovaški, obenem pa razbremenili vzhodno od Košice težko boreče se divizije.
Največje zanimanje vzbujajo težki boji med kolonom Donave in griči severno od Ipolyja, koder so zbrali Sovjeti močne sile. Te so se pri Nagy-marosu spopadle z nemškimi oddelki, katerim je uspelo, da so zajeli nek krajeven vdor ter razbili pritiskajoče sovjetske skupine.
Med Szeczenyjem in gorovjem Matra se je sovjetski pritisk na široki črti ojačil. Vendar so Nemci vespod obdržali svoje postojanke, ob obeh straneh Egra pa se doslegli nov obramben uspeh.
Med predmostjem pri Budimpešti in Dravo je prišlo le v ravnini pri Marcalju, južno od Blatnega jezera do večjih bojev z dvema sovjetskima divizijama. Nemci so njih sunek parirali.

Ruski prostovoljci pri dr. Göbbelsu

Berlin, 20. dec. Minister dr. Göbbels je sprejel odposlanstvo prostovoljcev vseh proti boljševizmu borečih se ruskih narodov. Prostovoljci, ki so bili za svoje uspešne boje ob strani nemške vojske odlikovani z različnimi odlikovanji, so izročili dr. Göbbelsu zbirko igračk, ki so jih napravili v prostem času za nemške otroke v pokrajinah, prizadetih po letalskih napadih.
Dr. Göbbels je izrazil vzhodnim prostovoljcem svojo prisrčno zahvalo ter je označil darilo kot nov dokaz za medsebojno razumevanje in pomirjenje, ki izhaja iz skupnega boja proti boljševizmu. Minister je dejal, da je trdno prepričan, da bodo dobili ruski narodi po premaganju židovskega boljševizma v novi skupnosti narodov

Nasprotnik priznava, da je ofenziva v polnem teku

Amsterdam. Vojaški dopisnik »London Timesa« piše po Reuterjevi vesti, da se zanašajo Nemci pri svoji protiofenzivi bolj na kvaliteto, kot na kvantiteto. Dopisnik pravi: »Jasno je, da je ofenziva še vedno v polnem teku. Tudi ni verjetno, da jo bo mogoče kmalu ustaviti. Najbrže bo naredila mnogo škodo, preden jo bodo zavili. Za protiofenzivo je izbral sovražnik spretno kvalitativnost svojih oddelkov, ki je v zvezi z nerazljivostjo njegovih oklepnikov faktor, ki izraznava eventualno pomanjkanje glede kvantitete. Posebno značilno dejstvo za to kvaliteto je njena pokretnost.«

Churchill v križnem ognju kritike

Stockholm. Winston Churchill je prišel v angleški Spodnji zbornici v križni ogenj ostre kritike zaradi intervencij britanskih vojaških oddelkov v Belgiji. Očitno mu, da poročila o pripravljenem uporu, o katerem je Churchill govoril in ki so kasneje dovedla do posega britanskih čet, sploh ne odgovarjajo resnici. Churchill je odgovoril, da nima vzroka dvomiti v pravilnost teh informacij ter je poudaril, da so britanske čete intervenirale, da bi na zahtevo vrhovnega poveljnika odstranile nered v oskrbovalnih in prevoznih vprašanjih. V ostalem pa so postopale angleške čete po ameriških navodilih.
Laburistični poslanec Shinwell je opozoril Churchill, da so pristojna belgijska mesta izjavila, da tako imenovani poskušeni upor ni bil nič drugega kot poskus nekaterih ljudi, ki so hoteli na dveh tovrstnih avtomobilih na organiziran način predati svoje orožje britanskim oblastvom. Churchill je osporaval resničnost

Churchill v križnem ognju kritike

teh izjav ter izjavil, da je vladal že tri ali štiri dni precejšen nemir o tem, kaj se bo zgodilo v Bruslju. General Erskine je izdal razna svařba. Dejal je, da je prišla pred parlament velika množica. Na medicele, da je bila to »minrac« oziroma »neoborožena demonstracija«, je odgovoril Churchill, da danes pač ne vemo, kdo je oborožen in kdo ni oborožen. Vsekakor je prišlo do streljanja.
Poslanec Acland je kritiziral Churchillove besede: »organiziran upor« ter je dal ministarskemu predsedniku eničen nasvet, naj točno prouči svoje informacijske vire, ki so ga obdvično na vsem svetu pustili na cedilu.
Tudi laburistični opozicionalec Bevan je Churchillla silovito napadel ter mu je priporočil, naj Spodnje zbornice »na ta neodgovoren način« ne vara. Churchill je zavrnil podtikanje o varanju s pripombo, da nima nikakega vzroka, da bi kaj takega poskušal.

mesto, ki jim gre. V boju za dosego tega mesta, je zaključil dr. Göbbels, so se izkazali vzhodni prostovoljci kot resnični revolucionarji svojih narodov.

Zanimive ugotovitve komunističnega štabovca

iz zaplenjenih zapiskov »višjega komuniste XV. divizije«, ki je službeno obiskal vsa tolovajske brigade — Tolovaji, med katerimi je morala hudo padla, ne zaupajo več svojemu vodstvu

Kdor bi prebral samo komunistične liste in letake, pa mu ne bi bili znani številni komunistični umori, izdajstva in ropi, bi gotovo dobili vtis, da so vsi komunisti najbolj nesebični in najbolj navdušeni delavci za narod, vsi nasprotniki komunizma pa največji narodni odpadniki. Komunistična agitacija namreč sme pisati le tisto, kar je komunistom v korist. Zato ne moremo nikdar zaslediti v njihovih listih kakšnega poročila o neprestanih njihovih porazih in nobenega poročila o resničnem stanju domobrancev. Še več! Znano je, da je glavno sredstvo komunistične agitacije laž. To smo že večkrat s mnogimi primerami dokazali, zato naj sedaj omenimo le eno najnovejšo. V »Ljudski pravici« od 26. novembra so komunistični lažnivci zapisali naslednjo laž o domobranskem pohodu v Belo Krajino: »Naše brigade so gonile sovražnika od izhodišča. Pri tem so porušile zunanji obrambni pas Kočevja in prišle v mesto do notranjih utrd. Komendant domobr. bataljona Vuk Rupnik je prijel (?!?) v Kočevje samo z desetino svojih udarnikov! — Kaj takšnega more napisati le tisti, ki hoče zavestno varati bralce in jim priknaviti resnico.

Kakšno pa je v resnici življenje med komunističnimi zločinci po gozdovih, nam vsi včasih presunljivo odkrito priznavajo mnogi zaplenjeni komunistični zapiski. Naj danes navedemo nekaj zaplenjenih zapiskov komunističnega divizijskega štabovca. Zapiske le delaj, ko je v oktobru in novembru obiskoval razne partijske sestanke po komunističnih tol-pah.

Iz celičnega sestanka I. čete III. bataljona XII. brigade, 26. 10. 44. Ugotovitve: I. novinci so običajno ob prihod-

disciplinirani, toda kmalu popustijo zaradi nediscipliniranosti starih.

2. Vojaške patrle čisto hodijo na žicanje.

3. Čete dobivajo dosti premalo literature.

4. V edinicah primanjkuje papirja; dalo bi se ga kupiti, pa ni denarja.

5. Borce kmalu razburja razorožitev italijanskih in francoskih komunistov.

6. Če so četni funkcionarji vprašani, ali so brali literaturo, sveto zatrjujejo, da so jo. Toda če so vprašani o posameznih stvarih, pa se vendar izkaže, da ne vedo nič. Tako je sploh niso brali ali pa tako mimogrede, da niso nič imeli od tega.

7. Čete so tako tekmovalle med seboj, da so se vsled tekmovalja sprle med seboj.

8. V prvem bataljonu XII. UB že 14 dni jedo povsem neslano.

V poročilu s sestanka divizijskega partijskega komiteja, kjer so se zbrali politkomisariji vseh brigad, je omenjen štabovec napisal pod osmo točko naslednjo zanimivost:

Iz sestanka div. part. komiteja:

8. Sekretar V. UB poroča: »V zadnjih akcijah je bilo pogrešanih 8 partijcev in 86 partizanov. Partizani, med katerimi je morala hudo padla, ne zaupajo več vodstvu, češ da nas bodo Nemci vse pobili. Politkomisariji so se polenili. Komisar brigade je borcev povsem tuj. Kulturno presvetnega dela skoraj ni.«

Iz sestanka štabne celice IV. Gubčeve brigade:

1. Prisotni so pokazali že v vprašanju politično vojaško situacijo precejšnjo zaupnost in nezanimanje.

2. Pri poročilih komandanta se je izkazalo, da je sovražnik v zadnjih bor-

bah odkril vsa izdana povelja po našem telefonu...

Oficir OZNE se pritožuje, da se pri-jave glede belogardistov niso obravnavale.

Načelnik štaba poroča, da vlada v štabnih edinicah silno mrtvilo.

V ta nered je moral poseči CKKPS

Ta divizijski štabovec je o vsem neredu po brigadah, o nezadovoljstvu in naveličanosti tollovajev poročal Centralnemu komitetu komunistične partije. Vsi krivci so morali iti pred komunistično sodišče. V zvezi s temi sodbami je Centralni komitet Komunistične partije izdal sledeče navodilo:

Pismo iz Trsta

Oni dan sem imel v Trstu dve doživetji, v katerih se odraža vsa bridkost tragedije, ki je usojena našem narodu v današnjih dneh.

Ker je Tito, boljševik, tako ukazal...

Prihajal sem od kavarne Fabris in sem bil usmerjen proti trgu Goldoni. Korakal sem po desni strani ulice Carducci. Pred velikim izloženim oknom neke trgovine mi je zastavila pot gruča ljudi, ki je napeto zrla v okno. Obstane in se radovedno ozrem proti izloži. Srce me je zabolelo. V oknu je bila izstavljena velika slika strahotne železniške nesreče pri Košani-St. Petru na Krasi, ki je sredi novembra tako silno pretresla vse naše Primorje. V temnih barvah izdelana risba je človeka pretresla...

V ospredju železniški stroj, za njim razbitine dveh železniških voz, ki sta zarila drug v drugega: zadnji se je dvignil, zasekal v prvega in ga grozotno pomandral pod seboj. Razkano lesenje pomešano s štrlečim tramovjem in železjem tvori strašno ozadje. Ob strani kolesa in okrvavljene ruševine. Nad vsem pa strašna noč. Zraven napis: V Košani šunje smrt, ker je Tito, boljševik, tako ukazal...

Pod tem napisom v štirih stolpcih po štirinajst imen, imena neorečnih žrtv, skoraj izključno samo pristna naša domača imena. Se spodaj pretresljiva pripomba: 15 neznanih.

Stenografu dr. Blažu Svetelju

V nedeljo, dne 17. t. m., so vrstniki, prijatelji, znanci in učenci spremili profesorja dr. Blaža Svetelja na tisto tiho domovanje pri Sv. Križu. S toplimi besedami priznanja in hvaležnosti so se od njega poslovili njegovi ravnatelji dr. Karel Pirjavec v imenu trgovske akademije, eden izmed dijakov v imenu njegovih sedanjih in bivših učencev in učenk, primarij dr. Valentin Meršol pa v imenu njegovih solčev, prvih abiturientov škof, klasične gimnazije v Zavrdu sv. Stanislava. Vsi govorniki so poudarjali njegovo široko razgledanost, vestno marljivost pri delu in srčno ljubezen do mladine. Vsi so omenili tudi njegove zasluge za slovensko stenografijo.

Prof. dr. Svetelj se je naučil slovenske in nemške stenografije v gimnaziji pri prof. Francu Rebolu. Leta 1915 je napravil maturo z odličnim uspehom, nato je študiral na vseučilišču na Dunaju in v Pragi. Tu je imel priliko, da je spoznal češko stenografijo, prvi prenos Gabelsbergerjevega sistema pri slovenskih narodih. Po dovršenih študijah in opravljeni vojaški službi je dobil službo na gimnaziji v Murski Soboti, kmalu nato pa na trgovski akademiji v Ljubljani, kjer je ostal do svoje prerane smrti. Stenografijo je učil na akademiji kot obvezen predmet, pa tudi v privatnih tečajih in zasebno.

Prof. dr. Svetelj je temeljito poznal novejšo stenografske sistave: nemško enotno stenografijo, češki Herout-Mikulskov sestav, madžarsko stenografijo itd. Zato je bil sposoben in poklican, da je po Novakovi smrti začel sestavljati nova učbenika za poslovnost in govorno pismo. Poslovno pismo je izšlo leta 1942. Pisatelj je z malo izjemami obdržal Novakovo pisavo, pač pa je knjigo metodolno bolj urenil. Na novo je uvedel 40 trgovskih okrajšav za besede in za njih izvedenke. Za vajo v hitrosti pisanja je dodal precej diktatov. Ko je poslovno pismo izšlo, se je prof. dr. Svetelj lotil govornega pisma, ki ga je kljub boleznim dovršil. Ni pa dočkal, da bi bilo izšlo v knjigi.

Prijatelj stenografije so na ustanovnem občnem zboru Stenografskega društva priznali njegovo delo za stenografijo s tem, da so ga izvolili za predsednika. To častno mesto je obdržal do smrti. Stenografsko društvo je pripravilo obširen rokopis Zgodovine slovenske stenografije. Predsednik se

Odredba o dovolitvi prometa z motornimi vozili

1. Dne 15. januarja 1945 neha večljati vsa dovolila za vožnje z motornimi vozili (prometna dovoljenja) z modro-rdečim trikotom oziroma z zelenim krogom, izdana od tukajšnjih civilnih oblasti, ne glede na to, ali so motorna vozila registrirana v Ljubljanski pokrajini ali ne.

2. Kdor hoče po preteku roka iz točke 1. še nadalje uporabljati motorna vozila, mora zaprositi za novo prometno dovolilo pri šefu pokrajinske uprave v Ljubljani — uradu za civilno motorizacijo. Za izjemne vožnje se izdajajo posebna dovolila.

CKKPS Dne 5. novembra 1944.

Štev. 754

Divizijskemu komitetu XV. divizije.

Prilagam vam prepis poročila, ki nam ga je poslal politkomisar XII. brigade o kaznovanju članov KP iz 1. bataljona. Potrebno je, da preverite vse te stvari in izrečete ostrejšo partijsko kazen za vse te slučaje. Poročajte nam o poteku našega zaslišanja in o izrečenih kaznih.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Po nalogu: Krivje Ada.

To je prava slika komunističnega razvnanega življenja po dolenskih gozdovih. Slaba hrana, neprestan strah pred domobranskimi bojnimi skupinami, bližajoča se zima, brezkonno tavanje po hladnih gozdovih in vendar bližajoči se konec tolovajskih tol-p, nad vsem pa neprestana zavest zločina, mučijo komunistične narodne odpadnike in jih razkrajajo. To so v pravi luči tisti, ki so včasih govorili, da se bore za narod!

Nisem zdržal. Prevzet od bridke boli sem stopil naprej. Težko sem se ubral solz. V notranjosti je besnel gnev nad groznim početjem Tita, boljševika.

Nekaj ur pozneje sem srečal prijatelja. S pritaženim porednim nasmehom mi je rekel, da je napisal podtalni komunistični list.

Il nostre aventure.

Portavoce degli Italiani del Littorale aderenti al movimento per la nuova Jugoslavia. (Naša bodočnost. Glasilo primorskih Italijanov pripadnikov gibanja za novo Jugoslavijo.)

Na prvi strani v sredi lista pozdrav garibaldiske brigade »Trimeste maršalu Titu.

Zatutil sem temnobo in gnus, kakor če človek vidi grdobijo in sluti lopovščino. Tržaška komunistična neustojnost, ki je pod njenim savojske zvezde smotila in pestila naš rod, se brati s Titom, boljševikom, glavnim našim krvnikom.

Uhogo naše ljudstvo, nesrečna zemlja!

Prijatelj je opazil mojo potrtost. Udaril me je krepko po ramu: Ne vdajaj se malodušju! Naše ljudstvo se je naveličalo hlapčevanja in pekla, ki mu ga je hlapčevanje prineslo. Ziveti hoče in ne životariti. Naglo bo rdečega satana in vse njegove prisklednike. Čuj veličastno himno Jadranskega morja, ki jo poje valovje in donaša vetrovje.

je veliko prizadeval, da bi delo izšlo v tisku, a vojne razmere so izdajo te knjige zavrele. Stenografsko društvo pa upa, da bo knjigo pozneje moglo izdati. V njej bo poleg drugih pisateljev stenografskih učbenikov, prof. Bezenška, ravnatelja Novaka in prof. Robida, imel častno mesto prvi predsednik Slovenskega stenografskega društva prof. dr. Blaž Svetelj.

Prof. J. Pavlin.

Vsi hočemo z božičnim obdarovanjem dekazati, da smo zrel narod

Iz Gorice

Zasačeni verižniki. Po uradnem poročilu državnega komisarja za borbo proti črni borzi se je gospodarski policiji posrečilo razkrinkati in oddati v roke pristojnih oblasti več nevarnih verižnikov.

Po dolgi opazovanjih in ugotovitvah so moške postave ustavili tovorni avtomobil s priklopnim vozom, ki je dospel iz Milana, in našli na njem sledeče blago: 1130 parov čevljev, 4300 metrov sukna, 4800 parov ženskih nogavic, 2600 kombinž, 100 volnenih maj, 900 spodnjih hlač, 80 srajc in več škatelej razne drobnine. Lastnik blaga je bil aretiran. — Gorška gospodarska policija je odkrila v stanovanju nekega manufakturnega trgovca večjo zalogo prvovrstnih pletenin, ki so bile skrite pod podom: 1100 kosov volnenega perila, 2900 parov žens. nogavic, 118 parov usnjenih rokavic, pasov, sukanca itd. — Na nekem stanovanju v Trstu je policija našla 1026 parov ženskih nogavic, dva kovčega z zdravili in 4 zabojce igrač. Vsi predmeti so bili določeni za črno borzo. V verižniško kupijo je bilo za pletenih sedem oseb, ki so šle za zapah. — V skladišču trgovine »Alta modae« v Gorici so pristojni organi zaplenili 31 ženskih oblek in plaščev, 15 ženskih ogrlice in usnjenih torbic. — V nekem zasebnem stanovanju je bilo zasačenih 1700 metrov suknene blaga, 2000 parov ženskih nogavic in 5000 kosov brivskega mila; vse blago naj bi služilo v verižniško kupijo. — Zgornje številke zgornjo pričajo, da gospodarska policija budno zasleduje krvošese ljudskih množic, povedo pa tudi, da je boj proti tem pijavkam zelo težak, ker se zde njihovi viri neizčrpni.

Zakaj gre svet iz hudega v še hu še

Leta 1849 je pisal španski poslanec v Berlinu Donozo Cortez svojemu zaupnemu prijatelju pismo, v katerem mu odkriva, da se je namenil, oddati svoji časti ter postati redovnik. Med ostalimi piše: »Mislim, da store oni, ki molijo, za svet več kot oni, ki se bore; toda če gre svet iz hudega v še huše, je to zato, ker je več bitk kot molitev. Če bi mogli prodrati v skrivnosti božje in zgodovinske zakonitosti, sem prepričan, da bi se zelo začudili sprčo ogromnega učinka, ki ga ima molitev tudi v čisto svetnih stvarih. Če bi bila v enem samem dnevu ena sama ura, ko se ne bi dvigala k nebu nikaka molitev, sem trdnoprepičan, da bi bil ta dan in ta ura zadnji dan in zadnja ura vesolja.«

Moderni človek je močno potegnjjen v tempo svojega stroja. Povsod naglica in hrup! V minljivem je zgubil svojo dušo. Naše življenje je vrženo iz svojega ravnotežja, lepi red, ki je bil vsidran v večnosti, je porušeno. Bolj kot kdaj je treba ljudi, ki bodo današnjemu človeku vrnilli pogled nazaj, proti zvezdam, proti neminljivemu. Zato je treba luči od zgoraj, zato je treba duševnih podvigov in sprememb, ki jih ustvarja je milost. Molitev, združena s pokoro, je pač močno sredstvo, ki privablja milost s neba na človeštvo.

Spomnimo se na to danes, ko je kvaterni petek, a poglobljeno molitvijo in prostovoljni postom. S tem bomo pritegnili nase milost in dosegli blagodejne učinke tudi v čisto svetnih stvarih, ki nas v tem času splošne stiske težijo.

»Pozdravite mater in borite se naprej proti komunizmu!«

V zadnjih bojih s komunisti na Dolenskem je padel Pust Jože, podnarednik, eden prvih borcev proti komunizmu. S pokojnim Brkotom Zupančičem se je šolal in ob njem postal junak. — Okrog 30 mesecev je bil neprestano v borbah; hodil je od zmage do zmage. Tudi drugim fantom je vlivl novega Brkotovega poguma in borbenosti. Vedno je bil prvi pripravljen za akcijo, korakal je na čelu z brzostrelko ter trosil smrt med komuniste. Gotovo je bil eden najboljših borcev v vsej novomeški skupini, poznani kot junak ne samo med starimi soborci, temveč tudi med novinci. Bil je jeklen značaj in vedno pripravljen za vse žrtve, tudi za to poslednjo, ko je svoje življenje dal za domovino.

Ko se je pred dnevi poslavljati iz Novega mesta k Sveti Ani, se je težko ločil od Novega mesta, kakor da bi bil stutl, da so mu dnevi štel. Šel je in se ni več vrnil. Mrtvega so ga pripeljali v Novo mesto njegovi soborci. Čeprav je prišla nad njegovo družino in domačijo najhujša preskušnja — očeta so odpeljali, nato izgnali še mater, ki pa se je k sreči vrnila; dom je ves izropan in požgan — je bil Jože vendar vedno vesel in dobre volje.

V zadnjih bojih je bil ranjen in si je poiskal zaklon za kupom sredi polja. Ko mu je soborec ranjenemu slalil plašč, ga je Pust prosil, da je s njim obudil kesanje. Ko sta tako molila, ga je strel iz protikanovske puške zadel v trebuh. Sredi molitve je izdihnil in njegove poslednje besede so bile: »Pozdravite mater in borite se proti komunizmu.«

Osem fantov Globodolcev — svet mirmopeške fare — je že dalo svoje življenje za boljše bodočnost svojega naroda. Pridružil se jim je deveti. Težak je ta udarec za njegovo mater in brata, še težji bo za očeta, ko bo zvedel o njegovi smrti; težko ga bodo pogrešali njegovi soborci, pa božja volja se je zgodila. — Dragi Jože! Uživaj plačilo pri Bogu in ga prosil, naj vodi našo pot do zmage, za katero si dal svoje mlado življenje.

Zatamniteni čas

za teden od 25. XII. 1944 do vštetege 31. XII. 1944, je od 17.15 do 7.20

Otvoritev potniškega prometa do in od Kočevja

Z 21. decembrom je odprt potniški promet do in od Kočevja. Vlaki odhajajo iz Ljubljane proti Kočevju ob 5.45 in 14.14, iz Grosuplja ob 6.50 in 15.15, prihod v Kočevje ob 10.05 in 18.30. Iz Kočevja odhajajo vlaki proti Ljubljani ob 6.15 in 14.16, iz Grosuplja 9.10 in 17.27, prihod v Ljubljano 9.52 in 18.15.

Z 20. decembrom so bili pa uklenjeni vsi lokalni potniški vlaki med Ljubljano in Grosupljem, z odhodom iz Ljubljane ob 6.12 in 18.00 ter s povratkom iz Grosuplja ob 7.51 in 18.52.

Navodilo

Z ozirom na možnost da bi bile ob priliki bombnega napada razrušene vodovodne naprave bi postala delno neuporabna tudi straništa na vodno izplakovanje. Da se omogoči njihova uporaba, morajo biti na razpolago v vseh straništih na vodno izplakovanje večje posode, napolnjene z vodo. Tudi bo potrebno, da se v tem slučaju straništa od časa do časa desinficirajo.

Izmed desinfekcijskih sredstev je najcenejše in najbolj apeno mleko, v drugi vrsti klorove apne, če je na razpolago. Nekje na dvorišču mora biti pripravljena večja količina gašenega apna, katero se po potrebi razredzi v vodo in razkuži straništa. Vsaka školjka mora imeti lesen pokrov.

Krvavi atenski boji se nadaljujejo

Berna. Položaj na bojišču grške državljanske vojne se ni bistveno spremenil. Težki boji se nadaljujejo. Kot poroča »United Press« iz britanskega vira, so nedavno močnejše bolgarske enice prekoračile grško mejo ter vdrle v severno Grčijo. Tamkaj operirajo odločno v sporazumu z ELASovimi četami. Zmudi na vojaškem področju odgovarja tudi zmada pri poskusih za odstranitev eporov.

Reuter je javil v torek zvečer iz Aten, da je sprejel general Plastiras nekega parlamentarca ELASovih čet, ki je izjavil, da bi pod pogojem razčiščenja raznih političnih vprašanj ELAS sprejel pogoje generala Scobieja. Kmalu nato je Reuter objavil, da so se pogajanja z odposlancem ELASa že takoj po pričetku prekinila, ker je Plastiras izjavil, da je za vojaške zadeve pristojen general Scobie. Zastopnik ELASa pa Scobieja še ni obiskal. Papandreu je v torek brzojavno predlagal grškemu kralju, naj imenuje atenskega nadškofa za regenta. »United Press« pa je javila, da se je kralj Jurij sponočno v brzojavki Papandreu upiral osnovanju regentskega sveta. Po Reuterju je izjavil mornariški minister Kanelloupolos, da bo regentsko vprašanje rešeno v nekaj dneh. Kraljevega podpisava morda sploh ne bodo potrebovali, ker bo to vprašanje rešila vlada.

UNRRA, ki je odposlala v Grčijo že obsežne upravni aparat, ki naj bi očitno nadomestil od zavaznikov obljubljeno pomoč, se je po vesti svojega generalnega ravnatelja hitro zopet izmazala iz krvavih zmešnjav, ker je bilo nekaj njenih članov ranjenih.

Zeneva, 21. 12. Kakor javlja agencija Reuter, se je posrečilo grškim upornikom v torek zavzeti glavni stan britanskih letalskih sil. To poveljstvo je bilo v Kifissiji, 15 kilometrov severovzhodno od Aten. Uporniki so bili predvsem divji na ta letalski glavni stan, iz katerega so vodili Britanci letalske napade na ELAS-ove oddelke. Kakor javlja ameriška poročevalska agencija UP, je napadilo to poveljstvo tisoče upornikov, med njimi žene, mladeniči in deklice. Boj se je pričel v ponedeljek ter je trajal vso noč. Uporniki so pogrnili del zgradbe v znak z dinamitom, posadko pa so nato z ročnimi granatami pobili. Ženske in otroci so se borili kot moške. Angleške oklepniške čete so spravile na varno del letalskega osebja, vendar so prišli prepozno, da bi rešili glavni stan sam.

Kakor je objavil general Scobie v sredo, se položaj ni bistveno izpremenil. Poročilo javlja, da so britanske čete v Atenah in Pireju očistile uporniška odprana gnezda. V Solunu in Patrasu je položaj neizpremenjen.

»Associated Press« poroča, da je izjavil general Scobie, da je odločen z vsemi sredstvi in z uporabo vseh razpoložljivih britanskih čet nadaljevati z bojem proti ELAS-u.

Zeneva 21. 12. Ob priliki nove grške debate v britanski spodnji zbornici, ki je bila v eredo, je napisal list »Times« uvodnik, v katerem jasno zahteva britanski umik tudi v grškem vprašanju. »Times« piše, da je nujno potrebno, da se čim prej konča spor v Grčiji. Britanska politika mora v Grčiji z vsemi sredstvi razjasniti, da Britanci nehojejo nasilne zmage, niti tega ne smejo. Možna je samo rešitev, na katero bi pristale vse stranke. V Grčiji je upravičena in uporabna samo vlada, ki jo vodi mož, ki ga je odobrilo odporniško gibanje ter ki se ravna po idejah EAM-a.

Amsterdam. Po Reuterjevi vesti ni dobil Papandreu do danes zjutraj še nikakega odgovora grškega kralja na svojo večeršnjo brzojavko, v kateri je predlagal proklamirano regentskega sveta.

Zeneva. Poročila o popuščanju bojev v Grčiji se ne potrjujejo. Kot javlja londonski radio, so pregazile ELAS-ove čete glavni stan angleškega letalstva se-

vernovzhodno od Aten. Britanske čete, ki so šle na pomoč, so prišle prepozno, vendar jim je uspelo, da so rešile večji del posadke.

Stockholm. Dočim je bilo v sredo zjutraj v Atenah še vedno slišati eksplozije granat in strojniški ogenj, je postalo mesto sicer razmeroma mirno. V noči na sredo so britanska letala stalno metala nad Atene svetilne bombe. S Kifissije, koder so ELAS-ove čete v ponedeljek močno napadle glavni stan britanskega letalstva, še vedno ni nikakih novih poročil.

V sredo so odvrgla britanska letala letake, v katerih grozi general Scobie, da bo napadel v četrtek vse one postojanke ELAS-a, ki se bodo tega dne še upirale z vsem orožjem, s katerim razpolaga, vključno z letali, mornariškim topništvom itd.

Berna. 20. 12. Kot poroča »Exchange Telegraph« iz Aten, je v razliko z vojaškim položajem postala politična zmada še večja. Gen. Plastiras je označil zahteve ELASa kot popolnoma nespremenljive ter je ponudil svojo demisiijo. Tudi stiki z levo usmerjenim politikom Porplogenisom niso vedli do uspeha.

Britanske čete pod poveljstvom generala Scobieja so v zadnjih 24 urah skoraj na vseh odsekih ponovno napredovale. Indijski čete, ki so zasedle postojanke vzdolž ceste Pirej—Atene, so morale nastopiti večkrat proti ostrorelcem. Ogrožene britanske postojanke leže okrog glavnega stana britanskega letalstva, ki ga ELASovi oddelki še vedno oblegajo.

Tihe angloameriške letalske izgube

Stockholm. Dopisnik BBC-ja poroča o tako imenovanih tihih izgubah angloameriškega letalstva. V svojem poročilu pravi, da imajo v Angliji tri ogromna zasilna pristajališča, ki olajšujejo poškodovanim letalom pristajanje.

Dopisnik pravi, da morajo opraviti zasilna pristajališča in njihovo osebje neverjetno delo. Neko popoldne je na eno samo letališče prišlo dvajset poškodovanih letal, ki so prišla vsa v posledku nekaj minut. Bili so to večinoma štiri-motorni bombniki, ki so ali goreli, bili obetreljeni, ali jim je manjkala rep, ali pa niso mogli pripraviti koles za pristane. Dopisnik govori o nesrečah, ki se zgodijo pri teh pristankih, in zlasti o težavah, ako hočejo pristati letala, katerim je pilota ubilo. Ostalim članom posadke se redko posreči, da v redu pristanejo. Od naprave teh letališč je pristalo tamkaj že okrog 5000 poškodovanih letal.

Krstna slava sv. Nikolaja v Postojni

Se stari Postojnčani ne pomnijo tako pristrčne javne prireditve, kakor je bila krstna slava sv. Nikolaja, ki jo je pretekli torek priredili prostovoljski zbor v veliki kino-dvorani. Dvorana je bila povsem zasedena. Navzoči so bili častniki ter zastopniki Narodne straže v Postojni. Med sviranjem dveh vojaških godb dveh prostovoljskih polkov je spregovoril podpolkovnik dr. Slepčević, ki se je v prvi vrsti zahvalil Postojnčanom za izredno prisrčen sprejem. V lepem govoru je domobranec Ivan Javornik očrtal boje in cilje slovenskih Narodnih straž in prostovoljcev, ki so v bistvu enaki in načelno isti. Domobranec Horvat je lepo in z globokim umevanjem deklamiral uvod Prešernovega »Krstu pri Savici«. Nato so pevec v zboru zapeli nekaj slovenskih in srbskih narodnih pesmi. Dohodke od prireditve — 8000 lir — so prostovoljci darovali za reveže v postojnskem okraju.

Nov skupen verski list

Izšel je nov verski list z naslovom *Rast*, ki združuje vse dosedanje verske liste: Bogoljub, Cvetje z vrhov sv. Frančiška, Katoliške misljone, Glasnik presv. Srca Jezusovega, Našo zvezdo, Salezijan-ki vestnik in Lučko Namenjen je pa rasti verske izobrazbe in duhovne poglobitve Slovencev. V uvodu svoj namen izraža z besedami: »Najuspešnejše in nepogrešljivo orodje proti brezbožstvu, ki je prav danes vrglo vse svoje sile v boj proti Bogu, Cerkev in krščanski kulturi, je končno vendarle čim večja in trdnjša zasluga v boju z brezbožstvom. Cvim bolj bomo po milosti povezani z božjim življenjem, tem uspešnejše bo naše delo za rast krščanske kulture.« To načelo si je postavilo uredništvo *Rasti* za svoje vodilo in po tem je tudi uredilo že to svojo prvo številko, ki bo v malem prinašala vse, kar so objavljali dosedanje verske časopise, ki so se združili v skupno enoto in nastop. Če pogledamo prvo številko, vidimo, da je v njej nekaj Bogoljuba, nekaj Cvetja, nekaj Katoliških misljonov, nekaj Lučke itd. ter tako v resnici združuje zgoraj imenovane liste. Ker je prva številka izšla za božič, prinaša na uvodnem mestu lepo premišljeno: »Kje bi se danes Kristus rodil, če bi hotel priti na svet« ter odgovarja, da verjetno zopet v revščini in v leu, kajti ljudje bi mu verjetno ne odetoli prostora med sabo. Univ. prof. dr. Snoj, naš bibliot. pisar o »zvezdi sv. Treh kraljev« ter jo razlaga s stališča današnje vede: ni to naraven astronomski pojav, temveč ga moremo razumeti samo kot čudežni svetlobni pojav. Nato sledi članek o »bogoslavlju ob praznikih sv. Treh kraljev«. S tem je

božični čas v reviji lepo označen in razložen. Nato sledi članek o »naši skrbi za naše mučenice, ob katerem naj se zavemo dolžnosti sodelovanja na samih, če hočemo dobiti svoje svetnike. Današnji čas rodi naše mučenice, mi pa moramo pametno in vestno zbirati dokaze za mučeništvo zaradi vere. Nato sledi članek »komunizem — vereko vprašanje«. S temi članki naj bi bil nekako karakteriziran prejšnji Bogoljub. Prijatelji Katoliških misljonov lahko boro pesmi Vl. Kosa, ki opeva valja misijonske motive, potem »Rožnava venca veseli del v luči misijonske misli«, »Misijonska pisma tobe« ter članek »Ob sedemdesetletnici starostne slovenskih misijonarjev p. Baptista Turka«. Pesnik Severin Šali je napisal v prozi »Prošnjo za misijonca, m. Elizabeta pa pesem »Pridi, pridi Rešenik«, ki lepo označuje adventni čas. Nato sledi članek »Obrambno bratovščino sv. Družnec ter zgodovinsko kulturni članek J. Veiderja o Tomažu Hrenu kot »našem največjem kat. reformatorju«. Članek »Tretjerejnik« komu je prišel prav naročnikom prejšnjega Cvetja, kakor tudi namen molitve za mesec januar o zedinjenju Cerkve. Karel Mauser je napisal pesem »Za sveto noč 1944«. S tem bi bili glavni članki končani. Sledijo še štiri strani spletkov in zapiskov, zanimivega družboja in ocen novih verskih knjig ter spominke besede ob grobovih duhovnikov. Zaglavje »Ob roki božjega prijatelja« pa je namenjeno otrokom, ki so prej brali Lučko.

Tako nudi *Rast* vsakemu nekaj ter resnično druži glavne smeri prejšnjih verskih časopisov. Revija krasi mnogo domačih umetniških del, ki je posebna odlika lista. Izbrana so z umetniškimi okusom in umetnostno zgodovinsko pomembnostjo. Pomembna številka stane 10 lir, za tri mesece pa 25 lir. Priporočamo.

† Dekan Andrej Lavrič

Ko smo mu na dan sv. Andreja čestitali za god in 70. letnico, nismo niti slutili, da se bo korenjak že čez tri tedne za vselej od nas poslovil. V torek, 19. decembra, ob 9 zvečer je mirno v Gospodu zaspal. Andrej Lavrič se je rodil v Ložu pri Starem trgu 17. novembra 1874; umrl je torej 32 dni po svojem 70. rojstnem dnevu. Bil je vzoren in nadarjen dijak. Med sošolci ima še več živih prijateljev, kakor so n. pr. p. n. g. inspektor Revk Stanko, msgr. Knific, lekarnar Piccoli, vseuč. prof. Plemel in drugi. V mašnika je bil posvečen 22. julija 1897, torej že v svojem 23. letu; ob svoji 70. letnici se je zato zelo veselil, da bo že čez dve leti zlatomašnik, pa ga je Gospod prej k sebi poklical. Kaplanoval je v Semiču in v Hrenovcih, nato je bil pet let kurat na Gočah. Ondi je dosegel s svojo bistroumagljivo in žilavostjo, da so Gočani po večletnem obhajevanju dosegli ustanovitve samostojne župnije. Takrat je bil pokojni g. ban dr. Marko Natlačen, dijak, njegov župljan. Župnik Lavrič je bil zelo rad imel in ga tudi potrdil v poklicu, ki si ga je dr. Natlačen po maturi izbral. Ban dr. Natlačen je pokojnega dekana vedno visoko čislal. Takoj po umoru pokojnega dekana Erjavca 1908 je bil imenovan za vipavskega dekana pokojni Andrej Lavrič. Vsa dolina je bila tega imenovanja vesela. V Vrhopolju je tiste dni neki oče pripovedoval svoji družini, da bodo dobili novega dekana. Pa je vzdihnila hišna mati: »Oh, takega gospoda tehtanta, kakor je bil rajni gospod Erjavce, ne bo nikoli več.« Mož ji je pa dejal: »Zdaj dobimo še boljšega.« Ona: »Ali je mogoče, da je kateri gospod težak? In se niso zmotili; dekan Lavrič je bil vse do l. 1923 odlični dušni pastir in zaslužen narodni delavec v vipavski dolini. Dvignil je zadržano delo, za časa zasedbe je bil nekaj časa celo kakor nekak generalni vikar in predsednik Narodnega sveta. Toda žrtve novih povojnih razmer je l. 1923 Vipavo zapustil in bil, kakor je rekel, eno leto »brezposeln« pri svojem bratu v Cerknici.

L. 1924 je bil imenovan za župnika na Brezovici pri Ljubljani. Prišel je v župnijo, kjer sta pred njim delovala že dva Vipavca: župnik Anton Zgur iz Podrage, umrl l. 1904 na Brezovici, in kaplan Lojze Vovk iz Goč, umrl l. 1904 na Brezovici. — Župnik Lavrič je bil vzoren dušni pastir. Kot vrl duhovnik je predvsem »čutil« Cerkvijo; vdano je ljubil sv. očeta in svojega škofa; po vsaki pridigi je za oba molil. V vsem pokoren sveti Cerkev, je vse njene odredbe vestno izvedel; vse mu je bilo svetlo, kar je došlo od škofijskega ordinariata. Nikoli ni prošil za kako službo sam; prošil je le, če so mu rekli, naj prosil. Imel je posebno fin čut za to, kar je čisto katoliško; takoj je izsledil, kar je bilo v pogovori, listih, društvi sumljivega, ter tisto nemudoma odklonil. Cerkvenemu duhu nasprotnega čustva ni pogledal, rekoč: »Jaz svojim listom verjamem.« Silno natančen je bil pri obiskovanju pastoralnih konferenc in mesečnih obnov sodalščice za ljubljansko okolico. S posebno ljubeznijo je gojil družabnost duhovnih sobratov. Na Vipavskem je bila na glasu bratska vzajemnost duhovnikov, ki so se redno zbirali vsak četrtek okrog svojega dekana. Tudi na Brezovici je bilo blagom pokojniku veliko veselje, zbirati okrog sebe duhovnike in bogoslovce. Lani in letos je omogočil mnogim bogoslovcem počitniško bivanje v hišah svojih gostoljubnih župljanov. Imel jih je rad kakor oče; lepo jih je učil in navajal na dušnopastirsko delo in gg. so mnogo pridobivali iz njegovih bogatih izkušenj. V njegovi župni cerkvi je bilo v teku leti nešteto slovenskih novih maš; navadno po pet na leto; več kot jih je bilo, bolj

se je veselil; svojo zlato mašo bo pa rajši zapel v nebesih. Mož je neustrašivo delal v vinogradu Gospodovem; največji, najodličnejši je bil kot spovednik in katehet. Kot spovednik je bil zlasti tolažnik; posebno je znal potolažiti bolnike. S topla očetovsko ljubeznijo se je trudil z mladino; 18 let je sam pripravil otroke na prvo sveto obhajilo. Mladinska Katoliška akcija mu je bila posebno pri srcu; videli smo sadove te njegove ljubezni: mučenici Zdravko in Janko Novak, oče Mravljine in trije njegovi sinovi, to so prvenci z Lavričevega vrta. — Vodil je Marijino družbo za žene in tretji red, goreče gojil pobožnost k presv. Srcu Jezusovemu in brezmadežnemu Srcu Marijinemu ter obema presv. Srcima posvetil malone vse družine svoje velike župnije. Na cerkvene govore se je zelo skrbno pripravjal; že v začetku tedna je pridigo napisal ter isto nasvetoval vsem mlajšim gospodom, ki so bili v skrbah, kako bodo v nedeljo pridigali. Pokojni dekan sicer ni bil kak sloveč govornik, govoril je mirno, stvarno, izvirno, dasi je tudi uporabljal najnovejše govorniško slovo. V mnogem je posnemal sv. župnika Vianjeja, tako tudi v pridigah s svojo preprosto pa sočno besedo, da je bila res beseda božja. — »Vem, da sem v pridigi včasih predolgo,« je dejal, »toda pomisli, mož, kako ti naročijo še eno četrtino, kadar ti vince diši; zakaj bi se jaz nekoliko dlje ne pomudil, kadar vidim pred seboj svoje preljube župljane?« Zaprtil je 33 debelih zvezkov svojih pridig.

Poslednji dnevi. Takoj po svoji 70. letnici je začel bolehati. »Preveč so mi pokadili,« je dejal, »pa sem zbolel.« Ker je angino preziral, so se mu vnele ledice. Moral je ležati, rekoč: »Dvajset let sem na Brezovici, pa nisem imel nikoli počitnice, zato je prav, da se zdaj spočijem.« Res si ni dal miru; le kakih deset minut po obedu si je navadno dovolil oddiha, zadnja leta je bil abstinent, in prej strasten kadilec, ni že deset let iz asketskih nagibov kadil. Veliki častilec brezmadežnega Srca Marijinega je na praznik Brezmadežnega spočetja poslednjikrat maševal. Marija ga je želela k sebi; 9. decembra je legel, za vnetjem ledic je sledilo notranje zastrupljenje. V nedeljo 17. decembra je prejel sv. zakramente za umirajoče in takoj nato začel umirati. Med

Dokler so ljudje v grehih, ne
čutijo duhovne lakote; če pa
greh zapustijo, tedaj jo čutijo.
(Tomaž Aho.)

Koledar:
Petek, 22. decembra: Kvatre; Demetriji, mučenici; Izirijon, mučenec; Flor, muš.
Lutina sprememba: Prvi kralje ob 15.34.
Herschel napoveduje lepo vreme.
Sobota, 23. decembra: Kvatre; Viktorija, devica in mučenica; Sorvil, epomavalec; Mardonij, mučenec.

Operno gledališče:
Opera:

»Rdeča kapica«. Mlad, predstava. Ob 14.

Drama:

Marija Stuart, Red D. Ob 17.

Kino Matica:

»Festival v Solnogradu« ob 16 in 18.

Kino Union:

»Takšno mi ugaja« ob 16 in 18.

Kino Sloga:

»Mora« ob 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočne službe imajo lekarni:

dr. Kmet, Ciril Metodova cesta 43; mr. Trakozy ded., Mostni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Slovenski javnosti

Zaradi vojnih razmer so utrpeli knjižnice po naših šolah tako občutne izgube, da ne morejo mladine zadostno oskrbeti z izvenšolsko duhovno hrano, ki bi ji bila zlasti spričo nerednega pouka potrebna kakor vsakdanji kruh. Da se temu pomanjkanju vsaj deloma odpravimo, se obrača prosvetni oddelek pokrajinske uprave do vseh prijateljev mladine s prošnjo, da ji darujejo »Za vojno božičnico 1944« po kako slovensko delo, primerno za dopolnitev šolskih knjižnic. Mislijo naj na to, da pomeni dar za posameznika razmeroma malenkostno žrtev, da pa utegne celotna zbirka roditi obilne sadove ter prinašati mladini velike koristi.

Prispevke sprejema pisarna prosvetnega oddelka, Bleiweisova cesta št. 1, pritrile.

Prireditve odbora za begunce

Na Stefanji dan 26. dec. 1943 priredi Odbor za dolgaletne, notranje in belokranjske begunce v Ljubljani ob 3. pop. v uršulinski dvorani na Kongresnem trgu igro »Vrnitev«. Pred pričetkom igre bo podal predsednik odbora poročilo o izvršenem delu odbora v letu 1944.

Vabljeni so vsi begunci in tisti ki so žustvujejo z njimi. Predprodaja vstopnic bo v Kmečki pisarni od petka dalje in eno uro pred predstavo v dvorani.

Cisti dobiček je namenjen za begunske družine. V primeru alarma so prične predstava pol ure po končanem alarmu.

NOVI GROBOVI

†Katarina Milkovič. Po daljši bolezni je izdihnila gospa Katarina Milkovič roj. Tič. Pogreb bo v soboto ob pol devetih iz kapele sv. Andreja na Zalah. Naj blaga rajnica počiva v miru, vsem nedragim naše iskreno sožalje.

OSEBNE NOVICE

Peroka. Včeraj 21. t. m. se je poročil v šentpeterski cerkvi g. dr. Jože Krivec, pisatelj, z gđ. Kamilo Venierjevo. Za prvo sta bila nevestin stric g. Franjo Tavcar z Rakeka in g. dr. Tine Debeljak, urednik Doma in Sveta. Poročal je generalni ravnatelj Ljudske tiskarne g. Jože Košček. Mladoporočencema želimo obilo sreče in blagoslov!

Dne 14. t. m. sta se poročila v frančiškanski cerkvi g. inž. Murnik France in gđ. Puntar Breda, hčerka pok. dr. Jožeta Puntarja. Iskreno čestitamo.

smrtnim bojem je v nezvesti citiral psalme in molitvo k Materi božji. V torek zvečer ob 9 je utrjeni delavec v vinogradu Gospodovem mirno zapal v Gospodu. Upamo, da imamo Slovenci z njim v nebesih, kjer bo užival večni mir, novega priprošnjika, ki nam bo izprosil notranjega in zunanjega mira.

Cenj. naročnikom!

V zvezi s prizadevanjem za čim bolj koristno gospodarjenje z električnim tokom je uvedeno, kakor v mnogih drugih podjetjih, tudi v tiskarnah nočno delo. Zaradi tega bo odslej tudi »Slovenec« izhajal v jutranjih urah in ne več zvečer kakor doslej. Potrudili se bomo, da bo list dostavljen naročnikom čim prej zjutraj. Ako morda zaradi preureditve dostavljanje lista takoj v prvih dneh še ne bi bilo povsod brezhibno, prosimo cenjene naročnike uvidevnega potrpljenja.

Uprava »Slovenca«.

Obvestila Prevoda

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli kot božični datek v soboto, dne 23. dec. 1944, 30 kg govejega mesa na odrske št. 2, 4, 9, 10 Dec. decembrska šivilska nakaznica, izdana od Mešnega preskrbovalnega urada v Ljubljani, ter občin Polje in Jezica.

Mesari naj bodo v petek, dne 22. t. m., točno ob 14 na Mešni klavnic zaradi do-delitve mesa. Prodajna cena 33 lir za kg.

Preureditev prodaje mleka

V dosedanjih mlekarah, ki dele sveže mleko, dobe od 22. dec. mleko samo otroci do 9. leta in posebej tene (na nakazila 1, 2-3, 4-6, 7-9 in N), vsi ostali upravičenci pa v sledečih mlekarah (prva je dosedanja mlekarna, druga nova):

Babla — Rož Barbara (Himška 2).

Bonda — Bonda (Ciril Metodova 69, ista mlekarna.

Dobrot — Jelnik Angela (Središka 8).

Furlan — Kras Angela (Vošnjakova 4).

Jerman — Jurko Pavlina (Sv. Petra c. 53).

Jurkovič — Rupena Rozalija (Jernejeva 2).

Kopljek — Kovalev Bronislava (Sv. Petra cesta 60).

Korošec — Erni Metka (Karlovška 14).

Kovačič A. — Ambrožič Ivanka (Celovška 103).

Kugovnik — Gusej Marija (Kljunova 8).

Leskovic — Gmajnar Anton (Ciril Metodova 47).

Lovka — Sinkovec Pavi (Miklošičeva 7).

Lupine — Lupine (Dolenjska cesta, ista).

Medved — Vidmar Ljudmila (Cigliarjeva 12).

Pečar — Janežič Jožepina (Poljanska 3).

Plahuta — Hladnik Neža (Cerkvena 3).

Randžaj — Potočnik (Šmartinska 16).

Samec — Grušen Jakob (Celovška 101).

Slanič — Span Nežka (Predjamska 13).

Turk — Škorjanc Cecilija (Trška 3).

Valjavec — Kerin Ivanka (Hilška 15).

Vidlo — Drole Ivanka (Štaničeva 6).

Vokaš — Zaje Alojzija (Kraški nasip 10).

Vrh — Brnič Jožeta (Pred škofijo 21) in Zori — Preinar Kati (Trška 56).

Za domobranske ranjence

Za domobranske ranjence in invalide so darovali: Občina Višnja gora 795 lir in Škerjanec Alojzij posestnik Peč pri Višnji gori 50 lir. Odbor Podpornega fonda se v imenu ranjenih domobrincev in invalidov obema iskreno zahvaljuje. Ček. rač. 11.048.

Odločba

Komisar za cene je odobril Prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani Prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani sledeče najvišje cene za zaseko od uvoženih prašičev:

Prodajna cena za PREVOD: 1 kg 31.20 lir (ena in trideset 20/100).

Prodajna cena za potrošnike: 1 kg 34 lir (štiri in trideset).

Datje tudi najvišje cene za sesekljano svinjsko meso domačih prašičev:

Cena za PREVOD: 1 kg 60 lir (šestdeset).

Cena za detaljista: 1 kg 64 lir (štiri in šestdeset).

NAROČNIKI »NAŠE KNJIGE«

Izšla je Griesejeva

„ZIMA“

DVIGNITE KNJIGO V NAŠI KNJIGARNI LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI Pred škofijo 5

Brošne novice

Notranjlet Božičnica za notranjske begunce bo na svetli dan, dne 23. decembra, od 14.30 dalje v Slovaškem domu, Poljanska 6. V kapeli bodo najprej peti litanije in božični nagovor, po cerkvenem opravilu pa bodo v pripravljenih prostorih begunci obdarovani po farnih skupinah. Kdor se še ni udeležil prijaviti, naj to stori do četrta, 21. decembra, zvečer ali najkasneje do petka, 22. t. m., dopoldne. K skupni prireditvi vabimo vse Notranjce!

Sv. maša sadošle ob obletnici smrti pokojne gospe Rose Bahovec, roj. Lušin, se bo brala v petek, 22. t. m., ob pol 7 v župni cerkvi v Sp. Šiški.

Velikodušen dar. Družba S. A. I. C. I. Kočevje je darovala 3 kub. metre lesa za popravilo po letalskem napadu poškodovane poslopja Zavoda za slepe otroke v Kočevju. Iskrena hvala!

Strokovna nadzvalna šola za stavbno obrt uporablja vsem mojstrom in vajencem, da bo nadzvalna s prekinjenim poukom v petek, 22. t. m., v I. nadstropju hiše Selenburgova ulica 6. Vsi učenci naj se ta dan ob 14 zbrano na dvorišču hiše, od koder jih bodo razredniki spremlili v nove učilnice. Ob morebitnem alarmu naj se zbere eno uro po končanem alarmu.

Formicet pastile za dezinfekcijo ust in grla dobiti v lekarnah.

Za božični pribojček onemoglim in starim Ljubljancem v mestnem zavetilu v Japljevi ulici je g. Ivan Kosi, stavbni podjetnik v Verstovski ulici 23, podaril 1000 lir. Z enakim plemenitim namenom se je spomnila mestnih revežev tudi ga. Marija Zajec, trgovka v Sirtarjevi ulici 6, ter poslala mestnemu zavetilstvu za onemoglo 200 lir, prav tako je pa v ta namen nakazal 300 lir g. Franc Simenc, lastnik pralnice in kemije čistilnice v Kolodvorski ulici. Imenovani človekoljubni dobrotniki so drugim Ljubljancem dali najlepši zgled, kako naj si na ta najbližji način s darili revežem olepšajo božične praznike. Mestno županstvo tem velikodušnim dobrotnikom iskra prav posebno toplo zahvalo s prošnjo vsemu prebivalstvu, naj jih pri pravih za božično praznovanje v šim izdatnejši meri posnema s obdarovanjem podpora potrebnih, saj se bodo tako mestni oskrbovalci kot drugi podpirani o prazničnih gotovo spominjali svojih dobrotnikov s hvalečnostjo v srcu in s pobožnimi željami za novo leto.

Novi stroleptni tefali pričenjajo po Novem letu dne 3. 4. 5. in 7. januarja. — Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem pokliu. — Učne ure dogovorno po želji obiskovalcev. — Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko uličište »Christofor ušni zavod«, Domobranska 15.

»Vrščice« poverjenike vjudno napreka. — da poravnajo čimprej naročnine za 1. in 2. št. lista. Prav tako vprašamo te dni poverjenikom, ki so plačali več nego dva števila, odvisne zneske. Uprava.

Pisalne in računske stroje ter boljše natirne peresa kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovačič, Prešernova 44.

Radio aparate, gramofone ali posamezne dele kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovačič, Prešernova 44.

Letošnji Gledališki koledarček vsebuje po dve članke o dramski, oporni in baletni umetnosti ter okrog 30 slik. Tokode številke, ki jih imajo koledarčki, bodo izrebrane. Kot darilo, so določene umetniške slike, plakati in knjige. V prodaji so pri blaginji in blaginji v Operi, v knjigarnah ter v vseh večjih trafikah

Varčujte z elektriko!

Za Socialno pomoč

Za Socialno pomoč so darovali: gg. Mercedes in dr. Ivo Sinkovec, Ljubljana, namesto cvetja na grob blagopokojne sorodnice ge. Josipine Wessner 200 lir.

Tvrška Gregore & Co., Ljubljana, namesto cvetja na grob pok. dr. Svetla 500 lir.

Gdš. Ivanka Porent iz Domžal je darovala 150 lir namesto venca na grob pok. ge. Marije Pušar.

Ga. Ivanka Kušan, Ljubljana je darovala 300 lir namesto venca na grob pok. g. Alojzija Meerkro. Vsem iskrena zahvala.

KULTURNI OBZORNİK

Ljubljanska Drama:

F. X. Swoboda:

»Poslednji mož«

(Premiera 18. XII. 1944)

Po daljšem presledku smo dobili novo dramsko premiero veseloigrskega dramatika Swobode »Poslednji mož«. O novi premieri ne bi mogli trdit, da pomeni kak velik dogodek za gledališče. Da je delo doživelo toliko uspeha kot ga je bilo, je predvsem zasloga zelo dobre igre glavnih igralcev.

Dramatik obravnava tole tematiko: hišni posestnik Petelin živi brez vsakega pravega dela. In da se ne dolgočasi, posveti vso svojo skrb svoji družini in vpolje v njej pravo diktaturo. Najmanjši dogodek mu ne uide in vsaka malenkost je narejena na njegov ukaz. Vsaj tako on misli. Žena in otroci plešejo in skačejo okoli njega kakor lutke, ki jih poteka na na vrvi. Toda enemu izmed snubev njegove hčere inž. Sodarju se posreči prikupiti se Petelinu. Naenkrat je v hiši dobrodošel gost. Nek večer ozdravi svojega tasta na ta način, da ga pridobi za to, da preobličjen in našemljen gleda, kako v resnici sodi vsa družina z ženo vred o njegovi družinski diktaturi. Zaradi strahu pred njim se je ves čas samo pretvarjala, a živila je kot v kloki. Petelin se spremeni ob tem od-

kritju in hoče uporabiti vse svoje moči v tovarni, ki jo bosta vodila skupno z inženirjem Sodarjem, vladoc v družini pa pripusti svoji ženi.

V tem je tista vrednost komedije zaradi katere je prišla na oder, je težko reči. Tehnično je delo zgrajeno tako, da je videti, kako dramatik oder pozna. Tu di domiselki so nekateri posrečeni. Toda pri vsem tem se vendar pogosto človeku vsiljuje vprašanje: ali res nimajo ti ljudje kaj pametnejšega početi.

Prvo dejanje karakterizira predvsem Petelina in njegov dom, drugo nas dolgočas s svojimi pojedinami in telovadbo, ki požene še gospo na sprehod preko sob, v tretjem dejanju pa pove vsa družina očetu to, kar vsi vemo, on pa se naenkrat spremeni in začne živeti drugačno življenje. Predvsem se mi zdi odveč in prisljen skakanje po taktu in spremljanje s petjem v drugem dejanju in zelo prisiljen tudi »nagaden papat«. Deklamiranje in lekcije, ki jih daje zdaj inženir gospodariju, zdaj družini in spet družini »volem« diktatorju« je vse prej ko naravno in nepriljubljeno. Najbrže je bil pred tridesetimi leti to zares že »poslednji mož«, ki je bil še mogoč in kateremu so se takrat morda še smejali.

Danes je težji pregled čez dramsko produkcijo, vendar bi bilo mogoče tudi v skopem pregledu najti srenejše delo.

Rekli smo že, da je zasloga igralcev, da je delo toliko uspelo. Človek mora ob-

čudovati umetnike, ki se s tako resnostjo in ljubeznijo oklenejo svojih vlog in tako tudi iz nehalnega dela ustvarijo več kot bi si mogli misliti.

Režija je imel ob resnosti igralcev lahko delo. Značilna za njo, kakor za vse Sestove režije, je tista lahkotnost, ki jo je skušal dati predstaviti. Razlaganje pisateljevih misli in nazorov, ki jih je položil v usta ing. Sodarju, so zaradi tega že kar predrte in preresne.

Nosilec in glavni junak veseloigre je g. Cesar. To je ena izmed podob, ki so temu umetniku zelo blizu. Zdi se, da mu mnogo bolj odgovarjajo kot pa kakšni Golarjevi veseli krmirari. Cesar igra res

Nova naredba o ureditvi mezd za enajst strok

Vrhovni komisar za Jadransko Primorje je izdal za celo vrsto strok novo ureditev mezd, ki velja tudi v ljubljanski pokrajini. Vsa te ureditve bodo postopno objavljene v Službenem listu naše pokrajine.

Skupno so doslej izdane mezdne ureditve za 11 strok. Nove mezdne ureditve so enotne kar tiče splošne delovne pogoje, nadalje so v njih predvidene za nameščenice, mojstre in vajence enake plače, odn. mezd. Za vsako stroko drugačna pa je mezdna tablica za delavstvo.

Nove meze in plače so stopile v veljavo za nameščenice dne 1. septembra 1944, za delavce pa s prvim tednom meseca septembra. Zaradi novih mezd in plač se ne smejo zvišati cene izdelkov. Nov mezd in plače kakor tudi nova ureditev delovnih pogojev nadomešča vse prejšnje kolektivne pogodbe.

Delovni čas znaša tedensko 48 ur brez ozira na to, ali gre za industrijo ali obrt. Višji delovni čas pa je določen za čuvaje in gasilce t. i. 72 ur tedensko, za pisarniške sluga, šoferje, sovcaže, kuhinjske in strojno osebje pa 60 ur.

Prireditvi za preložitveno delo so razdeljeni: Ako opravi nameščenec manj kot tri nadure dela, se nadurno delo ne plača. Tri ure na teden pretegaajo nadurni delovni čas kakor tudi nedeljski in praznični delo pa se mora plačati po postavkah, določenih za delavce.

Delovni čas, ki pri delavcih presega tedenski delovni čas, se mora plačati s 25% pribitkom.

Delo ob nedeljah in praznikih med 0 in 24 ur se mora plačevati s 50% pribitkom.

Za nočno delo velja čas od 22. do 6. ure. Za tako delo se plačuje pribitek 15%.

Nedeljski, prazniški in nočni pribitek se ne plačuje, izjemni novoletni, prvi velikonočni, prvi tiskovni in prvi božični dan kakor tudi dan narodnega dela za čuvaje.

Plače in meze so razdeljene na krajevna razreda. Prvi krajevni razred obsega mesta Trst, Trieste, Reka, Pulj in Ljubljana, krajevni razred II. pa vse druge občine.

Nameščenici

Nameščenice plače so mesečne plače. Za uvrstitev nameščenice v posamezno skupino je poleg ostalih pogojev odločilno delo, kakršno nameščenici dejansko opravljajo. Zgolj časovna drugačna zaposlitev do 6 tednov ne ustanavlja pravice do uvrstitve v kakšno drugo skupino. Nameščenici so razdeljeni v naslednjih skupinah:

1. Nameščenici s preprostim ali s shematičnim delom in nameščenici s trgovskim tehničnim ali upravnim delom, ki delajo po navodilu.

2. Nameščenici, ki opravljajo težavna dela po splošnih navodilih samostojno.

3. Nameščenici s posebno strokovno izobrazbo (n. pr. strokovno šolo) ali s posebnim specialnim znanjem, če so zaposleni ustrezno tej izobrazbi ali v okviru svojega specialnega znanja.

4. Nameščenici z dovršeno visokošolsko izobrazbo ali nameščenici z diplomirano izobrazbo, a z nadpovprečno kvalifikacijo na posebno odličnih odgovornih ali posebno zaupnih mestih.

5. Za nameščenice, ki jih je po njih naloga ali storitvah treba oceniti višje kot nameščenice skupine 4. določijo plače na poseben predlog Vrhovni komisar.

Plače se ravna po letih poklicnega službovanja in so naslednje:

Skupina I.				
Leta poklicnega službovanja				
1	2	3	4	5
kraj. razr. I.	1.800	1.890	1.980	2.080
kraj. razr. II.	2.170	2.260	2.440	2.710
kraj. razr. III.	1.500	1.600	1.700	1.780
kraj. razr. IV.	1.870	1.960	2.140	2.410
Skupina II.				
kraj. razr. I.	2.900	3.030	3.160	3.290
kraj. razr. II.	3.420	3.550	3.810	4.200
kraj. razr. III.	2.410	2.540	2.680	2.810
kraj. razr. IV.	2.940	3.070	3.330	3.720
Skupina III.				
kraj. razr. I.	4.460	4.550	4.640	4.730
kraj. razr. II.	4.820	4.910	5.090	5.360
kraj. razr. III.	3.720	3.810	3.990	4.260
kraj. razr. IV.	4.080	4.170	4.350	4.620

Skupina IV.

kraj. razr. I.	5.550	5.680	5.810	5.940
kraj. razr. II.	6.070	6.200	6.400	6.850
kraj. razr. III.	4.620	4.760	4.880	5.010
kraj. razr. IV.	5.150	5.280	5.540	5.930

Nameščenici, ki vstopijo v obrat brez praktične izobrazbe po opravljenem zaključnem izpitu na strokovni ali visoki šoli, dobijo v 1. letu zaposlitve 60%, v drugem pa 75% plače določene za prvo leto poklicnega službovanja v zadevni skupini.

Mojstri

Mojstrska leta				
1-2	3-4	5-10	11-15	16-20
kraj. razr. I.	2.910	3.170	3.560	3.950
kraj. razr. II.	2.530	2.800	3.200	3.590

Obratni mojstri

kraj. razr. I.	4.270	4.530	4.920
kraj. razr. II.	3.810	4.100	4.500

Višji mojstri

kraj. razr. I.	5.600	5.800	6.280
kraj. razr. II.	5.170	5.400	5.820

Nameščenici do dovršenega 16. leta starosti prejema 60%, do dovršenega 20. leta starosti pa 80% določenih postavk. Nameščenice do dovršenega 16. leta starosti prejema 50%, do dovršenega 20. leta starosti pa 60%, od dovršenega 20. leta starosti pa 80% teh postavk.

Vajenci

Vajenci prejema 1. učnem letu 20, v 2. 30%, v 3. 45 in v 4. učnem letu 60% osnovne urne mezd, določene za ustrezno skupino delavcev. Če so vajenci po dovršenem 18. letu starosti še na uku, se jim mora priznati k urnini, določeni na tej osnovi, pribitek 20%.

Za nadpovprečno storitev se do 25% uslužbenstva lahko dovolijo kot pribitek določi na premije do 25% osnovnih plačilnih postavk. Če se dela v skladu, morajo biti skladne postavke do 25% nad običajnimi mezdami v ustrezni skupini. Za posebno težka dela se lahko prizna tudi do 15% določi.

Vse plače in meze so najnižje in najvišje, kar pomeni dejansko da se morajo kot take tudi izplačevati. Pojasnila daje glede uporabe navedbe le Vrhovni komisar.

Mezde za delavce pri obdelovanju lesa

To so splošna določila, ki so za vse stroke enaka. Vsaka stroka ima pa posebno mezdno tarifo za delavstvo. Prva je bila doslej objavljena ureditev mezd

za industrijo obdelovanja lesa in lesno rokodelstvo. V tej stroki so meze naslednje:

Skupina 1. Uslužbeni, za katerih delo je treba odličnega strokovnega znanja ali sposobnosti kakor tudi posebne izkušnosti in ki jih je vsaj po dvoletni izobrazbi pridobili v obratu, šteti za specializirane strokovne delavce (n. pr. prirejevalci, prvi mizarji, oblažinevalci, mehaniki, električni, prvi strojniki) I. kr. r. 11.50, II. kr. r. 10 na uro.

Skupina 2. Strokovni delavci in z njimi izenačeni uslužbeni, ki ne izpolnjujejo pogojev iz skupine 1 n. pr. mizarji, intarzirski rezalci, tesarji, strugarji, čeburari, kolarji, podobarji, stolariji, tapetniki oblažinevalci, slikarji, ličarji, kovinarji ključavničarji, električni, strojni delavci — I. kr. r. 10, II. kr. r. 8.50 na uro.

Skupina 3. Pomožni delavci in z njimi izenačeni uslužbeni, ki ne izpolnjujejo pogojev iz skupin 1 in 2, ki pa znajo opravljati določene delovne postopke samostojno in imajo gotove sposobnosti obrtnega znanja, za katere ni potrebna posebna učna doba n. pr. priučeni strojni delavci ter kurjači in strojniki brez izpitov — I. kr. razr. 9.50, II. r. 8 lir na uro.

Skupina 4. Pomožni delavci, ki so kjer koli že zaposleni s preprostimi pomožnimi deli, za katere ni potrebna posebna izurjenost, tako da jih je mogoče ob vsakem času nadomestiti z drugimi neizurjenimi uslužbeni — I. kr. r. 9, II. kr. r. 7.50 lir na uro.

Vodilni delavci, t. j. delavci, katerim poveri obratovanje ali njegov nadzor po njih vedenju in strokovnih storitvah trajno nadzorovanje in dajanje navodil nekemu številu uslužbenec, prejema pribitek 10% na osnovno urno mezo njim podrejenih delavcev.

Skupino 6 pa tvorijo ženske, ki opravljajo skupinam 2, 3, 4, in 5 ustrezajoče delo, prejema 70% osnovne meze, ki velja z določeno skupino.

Posebno skupino tvorijo pod 7. šoferji in sovožarji, katerih tedenska meza znaša 510-640 ur. Skupino 8 tvorijo čuvaji, ki prejema pri tedenskem delavnem času 72 ur v I. kr. r. 570, v 2. kr. razr. pa 470 lir. Nadaljnja skupina je 9. za kuhinjsko osebje. Koteno skupino pa tvorijo pod 10. mladostniki, ki prejema do 16. leta starosti 60%, do 20. leta starosti 80% in nad 20. let 100% mezd za odrasle njih skupine.

Vse druge določila so z novo ureditvijo ukinjene.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Začetek koledarske zime

Po astronomskih računih in zapiskih se astronomsko zima začneja v petek, 22. t. m., ob 0 in 16 minut ali kratko: kmalu po polnoči. V trenutku, ko je sonce stopilo v znamenje kozoroga. Začetek zime je še kaj poveljen.

Delitev veruma in žganja

Med ljubljancmi so se takoj, kakor hitro so časopisi objavili razne približke za božične praznike, razvili vestranski in živahni razgovori o verumu in žganju. Bili so resni, a tu in tam tudi šaljivi pogovori. Sedaj stoji dolge vrste pred onimi prodajalnami, ki so določene za prodajo teh alkoholnih pijač. Mnogi so se zato odločili, da opuste nakup pijač za praznike in bodo prišli po nje šele pozneje. Prenekateri pa so svoje odrezke odstopili znancom in ljudem, ki lahko nakupijo večjo količino žganja ali veruma. Drugi zopet skušajo pijačo koristno zamenjati.

Kolesarska nesreča pred sodiščem

V normalnih letih skoraj ni minil tedna, da ne bi kazenski sodnik-podrejen na okrožnem sodišču razpravljal o kaki prometni nesreči, zlasti o avtomobilskih karambolih. Razprave o prometnih nesrečah so sedaj prav redke. Po daljšem času je bila te dni taka razprava. Zaradi prestopka zoper varnost javnega prometa po §-u 205 kaz. zak. je bil obtožen uradniški pripadnik Stefan A. Ta se je 7. septembra letos s kolesom peljal po cesti od mestnega vodovoda v Klečah proti Jelici. Z levo roko je držal krmilo, z desno pa koso. Na hudem ovinku je bil trk. Kolesarka Marija Ker-

mavnerjeva je padla na tla na koso, da si je pri tem prerežala živce desne nad leve in dobila še druge lažje rane. Kolesar Stefan je priznal pred sodnikom dejanje, toda zankal je krivdo, izgovarjajoč se, da je nesreča nastala po gleem naključju in da se je na ovinku znašlo več oseb. Sodnik ga je spoznal za krivega in obsoil zaradi prestopka po omenjenem paragrafu na 2 meseca zapora, pogojno za 1 leto. Poškodovanka Kermavnerjevi ima plačati primerno odškodnino za poškodbe in bolečine.

Ljubljanske ceste v proračunu

Ljubljana je v zadnjih 30 letih glede cestnega omrežja močno napredovala. Stara Ljubljana je n. pr. leta 1911. imela 246 cest, ko je Velika Ljubljana leta 1943. štela že 978 raznih cest, katerih dolžina je znašala 450.192 m, torej 450 kilometrov. V novem proračunu niso navedena nikakva večja javna dela, ki naj bi jih občina izvršila, pač pa samo dela za vzdrževanje vseh zgradb, naprav in cest. Gradbeni stroka zahteva za prihodnje leto do 15.104.095 izdatkov, prejšnje leto 7.854.198 lir. Izdatki so se torej podvojili, toda so le na najnujnejša gradbeni dela omejeni. Za vzdrževanje cest in jarkov je določen znesek 3.956.640 lir, poprej 1.731.221 lir. Za kidanje in odvažanje snega je vnesena vsota 550.465 lir, poprej 254.125 lir. Najbrž se bo kidanje in odvažanje snega to zimo zelo omejilo, kakor se je v poletju škropljenje ulic in cest.

Čim večja beda, toliko večja je dolžnost vseh, ki morejo pomagati, da pomagajo.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 22. december:
7. Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9. Poročila v nemščini — 12. Napovedi sporeda, nato opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini, poročila o položaju in poročila v slovenščini — 12.45 Salonski orkester vodi A. Dermelj — 14. Poročila v nemščini — 14.10 Radijski godalni orkester vodi D. M. Štancec — 15. Prenos orednjega nemškega sporeda — 17. Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbena medrega — 17.30 Komorni zbor — 18. Kmečki trio — 18.30 Iz našega leploslova, Ivan Matičič: »Dom v samotni, odlomek — 18.45 Drobno, pa lepo — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos branja članka ministra dr. Goebbelsa iz tednika »Das Reich« — 20. Poročila v nemščini — 20.15 »Iz dalje, iz gozdov prihajam k vam«, predbožična oddaja, sodelujejo Tr. Kollner, recit., harfistinja Duka Dubravka, violinist A. Dermelj, čelista Cenda Sedlbauer in pianist M. Lipovec — 21. Baska z Dunaja — 22. Poročila v nemščini, napovedi sporeda — 22.15 Malo kramljanja, malo plesanja, plesni orkester vodi D. Prevorsek — 23. Glasba pred polnočjo.

Operno gledališče

Petek, 22. decembra, ob 17: »Marija Stuarta. Red D.
Sobota, 23. decembra, ob 14: »Matilek so ženle, Red Sobota.
Nedelja, 24. decembra: Zaprtje.
Friedrich Schiller: »Marija Stuarta. Tragedia v petih dejanjih (sedmih slikah). S porabo Cegnarjevega prevoda poslovenil O. Zupandčič. — Osebe: Marija Stuart, škotska kraljica, jetnica na Angleškem — Ukm. Bolartarjeva, Elizabeta, angleška kraljica — Mira Danilova, Robert Dudley, grof leicesterski — Jan, Jurij Talbot, grof shrewsburyški — Debevec, Viljem Cecil, baron burleighski, veliki blagajnik — M. Skrbšček, Viljem Davison, državni tajnik — Lipah, Amija Paulet, vitez, Marija Čuvaj — Cesar, Mortimer, njegov stric — Bitene, grof Aubespere, francoski poslanik — Nakerst, grof Bellevue, izredni francoski poslanec — Verdonik, Okelli, Mortimerjev prijatelj — Miklave, Melvil, Marijin dvornik — Gregorin, Hana Kennedy, njena dolka — Kraljeva, Margareta Kurl, njena hišna — Pugičeva, častnik telesne straže — Raztresen. — Režiser: C. Debevec, Scena: inž. arh. St. Rohrmann. Kostumi: D. Kačarjeva. — 1. in 6. slika: soba v forthing-hayem gradu; 3. slika: gaj v Forthing-hayu; 2. 4. in 7. slika: soba pri Elizabeti, 5. slika: Galerija.
Opera:
Petek, 22. decembra, ob 14: »Rdeča kapica, Mlad, predstava. Cene od 60 lir navzdol.
Sobota, 23. decembra, ob 17: »Thais, Red G. Nedelja, 24. decembra: Zaprtje.
D. Gorinsk, 8. Hubad »Rdeča kapica, vesela pravljica v 3 dejanjih. Osebe: Majda, imenovana Rdeča kapica — Barbičeva, Jera, njena mati — Zamejševa, stric Matije, čev. Ujar — Zupan, strica Mina, njegova žena — Poličeva, boter Bodeč, krojač — M. Sanein, babica — Katičeva, lovec — Humer, Volk — Planček, Zaba — Golieva, Medved — Marek, Lev — Gregorin, Dobra vila — Gorinskova. — Prvo dejanje v Majdinem domu; drugo dejanje v gozdu; tretje pa pred babilonsko koto. Dirigent S. Hubad, režiserka M. Slavčeva, koreograf P. Golovin, Scena inž. E. Franz. Predstava bo danes, v petek, izven abonmaja. Začetek ob 14.
K mladinski predstavi Gregorina in Golovine »Princeska in zmaj« pride letos tudi Božiček z angeli. Vsebina te bajke pokaže zmago čistega otroškega srca, ki se mu naklonjena prirodna sila, nad zlom, ki ogroža deželo.

POIZVEDOVANJA

6 krunskih kart sem 21. XII. zgubila na imo Čuden, in 6 drugih, 3 tobačne ter 2 dodatni (prilike neznane) in 500 lir v gotovini. Pošten najditelj naj jih odda proti nagradi v upravi »Slovenec«.

Za stoletnico rojstva

goriškega slavčak smo pravkar izdali: Simon Gregorčič.

Jeremijeve žalostinke

(prvič izdano v knjigi).

Z uvodi dr. Tineta Debeljaka, dr. Matija Slaviča in s študijo Venceslava Beleta. Krasno sadobno pesniško delo — Najlepše božično darilo! — Cena 14.50.— LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

KINO »UNION«

Plesalka — kmetica
»TAKSNA MI UGAJAS«
Gusti Huber Wolf Albach Betty
Predstave ob 16 in 18.
V nedeljo, dne 24. t. m. premiera
»TEBI NA LJUBO«
a Winnie Markus in Hans Holtem.
Kupite vstupnice za nedeljo in praznike v predprodaji

KINO »MATICA«

Detektivska zgodba bistrega četveronožca
»NJEVO NAJBOJŠI PRIJATEL«
Harry Piel s svojim čudovitim kosmatincem.
Predstave ob 16 in 18.
Predprodaja za nedeljo danes, v petek!

KINO »SLOGA«

Najboljši francoski karakterni igralec
Raimu v filmu
»SKRIVNOSTNA HISA«
Predstave ob 16 in 18.

MALI OGLASI

Prodamo

MISI, POGDANE
in škarje zaenajve pokončaj s trupom, ki ga dobijo v drogeriji Anton Kape, Zidovska ulica 1.
GUGALNI KONJ
skoraj nov, z usnjeno opremo, napredaj. Šušteršičeva 12. Moste.

Kupimo

KOLESA — VOZILA
Moška, damska, otroška, tričiklje za otroke, otroške globoke in športne vozčke kupi in plača dobro: Hinko Privšek, Gradšček 7, nasproti dramskega gledališča.

BOŽIČNA DARILA

Nove igrice, ženske nočne srajce, krassen flanel, usnjena nova torbica, usnjene rokavice, sedela kopalka, banjo, gumijast kolobar za ležanje, nekaj idrijskih čipk, avile in ročna dela — le v zamenj. Šiška, Gubčeva ulica 17, II. nadstropje, desno.

SANKE

raznih velikosti dobite Černe, železnica, Celovška cesta 39.

OVCE VOLNE

za prejo prodam nekaj kilogramov. — Nalov v upravi »Slov.« pod št. 11230.

Poizvedbe

ZGUBILA SEM

na poti od Prečine ul. do Ambrozevega trga napevke. Prosim najditelja, da jih izroči proti nagradi v Marjanšču, pri vratarici.

PO DALJSEM TRPLJENJU NAS JE ZAPUSTILA BOGU VDANA IN SE PRESELILA V VEČNOST NAŠA LJUBLJANA MAMA, STARA MAMA, SESTRA, TETA, GOSPA

MILKOVIČ

KATARINA

roj. TIČ

POSESTNICA

BLAGOPOKOJNICA LEŽI NA ZALAH V KAPELICI SVETEGA ANDREJA, OD KODER JO SPREMIMO NA NJEN POSLEDNJI DOM V ROBINSKO GROBNICO V SOBOTO, 23. XII. 1944 ob 1/2 9 NA KOPALIŠČE K SV. KRIZU, KJER BO POČIVALA DO PRIHODNJEGA VSTAJENJA.

LJUBLJANA, 21. XII. 1944

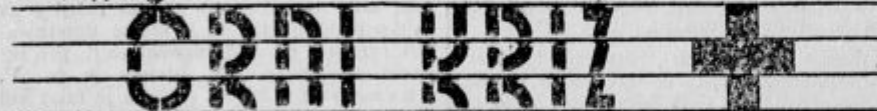
GLOBOKO UŽALOŠČENI:

EVA, HČI; ADAM, SIN;

LEA IN MIRAN, VNUKA,

IN OSTALO SORODSTVO.

K. Struppe:

»Ali trpiš, Marija,« sem jo vprašal. Ni mi odgovorila.

»Mi nečeš povedati?« sem nadaljeval. »Morda bi bilo bolje, če zapuša svoje težave prijatelju. Saj veš, da sem ti bil vedno prijatelj...«

Ker je še vedno molčala, sem jo vprašal kar naravnost:

»Povej mi, Marija, kaj imaš zoper maečo?«

»Brez dvoma se je pritoževala nad menoj?« je vprašala in v njenem glasu je bilo toliko zlobnega posnuka, da sem jo presenečeno pogledal.

»Ne,« sem odvrnil, »govorila je samo o tem, kar smo vsi že zdavnaj opazili. Imaš li kak stvaren razlog, da se tako sovražno vedeš napram njej?«

Molče je gledala pred se. Končno pa je strašno trpljenje le našlo izhod v besedah. S tesnobnim glasom me je vprašala:

»Misliš, da me Ahil vara?«

»Ahil? S kom neki?«

»Z ženo mojega očeta.«

da naj bo kot pastirska igra v slogu Ludovika XVI. Gostje naj bi bili slični Vateanjevim slikam. Kadzinski je zagrabil to mi-el z veliko gorečnostjo in je z velikim navdušenjem izvedel vse priprave — na čast svojega ljubljanskega tasta in tašče — kot je smehljaje se zagotavljal. Toda Marija je celo za temi nedolžnimi besedami slutila nekaj drugega in v njenih očeh se je zopet zablistalo sovraštvo.

Zaradi priprav je Ahil moral pogostejše v mesto. Ker ga Marija skoraj nikoli ni hotela spremljati, se je večkrat peljal sam z Julito. Moj nemir je naraščal in skoraj sem si želel, da bi kmalu napočil dan, ko se bo mladi par preselil na Dunaj.

Na predvečer veselice pa se je dogodil mučen pripetljaj. Ko je pozno zvečer gospa Julita stopila s sobarico v svojo spalnico, je ležal na blaz